

ת"פ 52785/01/20 - מדינת ישראל נגד משה שמואל

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"פ 52785-01-20 מדינת ישראל נ' דלגו(אחר/נוסף) ואח'
תיק חיצוני: 6721/2020

בפני המבקשת
מדינת ישראל
כבוד השופטת חגית מאק-קלמנוביץ
מדינת ישראל
ע"י ב"כ עוה"ד שרית מיסגר וצור חוטה מפרקליטות
המדינה
נגד
הטוען לזכות
משה שמואל
ע"י ב"כ עו"ד איתן להמן

החלטה בבקשה לחילוט

העובדות ועיקרי טענות הצדדים

1. בפני בקשה לחילוט שהוגשה במסגרת הדיון בתיק הפלילי הנ"ל, בו יוחסו לנאשמים בתיק (שיכוננו להלן **הנאשמים**, ויובהר כי הטוען לזכות בהליך שבפני **אינו** נמנה עליהם) עבירות סמים. העבירות בוצעו על ידי ניהול "מעבדת סמים" בדירה שהושכרה לנאשמים ברחוב ברקת 40ב, בשכונת הר שמואל שבגבעת זאב (להלן: **הדירה**). על פי הנתען הנאשמים החזיקו בדירה לצורך כך מיום 15.8.19 ועד מעצרו ביום 5.1.20. בפשיטת המשטרה שהתקיימה במועד האמור נמצאו בדירה 661 שתילי קנאביס במשקל כולל של לפחות 130 ק"ג (בכתב אישום מתוקן בהסדר טיעון תוקן המשקל ל-90 ק"ג לפחות). כמו כן נטען כי הנאשמים גנבו חשמל על ידי חיבור בלתי חוקי לקופסאות החיבורים של חברת החשמל, וגנבו חשמל בעלות של כ-121,000 ₪.

יחד עם כתב האישום ביקשה המאשימה (להלן בהליך זה: **המבקשת**) להכריז על הנאשמים סוחרי סמים, לחלט את הציוד והרכוש שנתפס בדירה ורכוש השייך לנאשמים. כמו כן הוגשה בקשה לסעדים זמניים בנוגע לרכוש שחילוט התבקש בתיק צ"א 53327-01-20.

2. בכתב אישום מתוקן שהוגש בתיק זה ביום 10.2.20, עודו בטרם החל משפטם של הנאשמים בתיק, נוספה גם בקשה לחלט את הדירה ששימשה לגידול הסם. בקשת החילוט הוגשה לפי סעיף 39 לפקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) [נוסח חדש] תשכ"ט-1969, סעיף 36א(א) לפקודת הסמים המסוכנים [נוסח חדש] תשל"ג-1973 (להלן: **פקודת הסמים**) וסעיף 36א(ב) לפקודת הסמים.

ביום 28.7.20 הגישה המבקשת בקשה לקיום דיון בבקשת החילוט, והודיעה כי העבירה הודעה לטוען לזכות, באמצעות בא כוחו. בעקבות ההודעה נקבע דיון בבקשה. הדיון התקיים כך שכל אחד מהצדדים הגיש תיק מוצגים מטעמו, לאחר מכן נשמעו חקירות של העדים וכן העידה גרושתו של הטוען לזכות. בהמשך נשמעו סיכומים בעל פה

בתוספת השלמה בכתב. המאשימה פתחה בסיכומים, על אף שלטענתה על פי הסדר הנכון היה על הנאשם לפתוח בסיכומיו, שכן הוא נושא בנטל הראיה.

3. הדירה ששימשה לגידול הסמים היא יחידת דיור בת חמישה חדרים בחלק התחתון של בית פרטי. בעליו של הבית הוא הטוען לזכות בהליך זה (ויכונה להלן גם **הטוען** או **ייקרא בשמו**). הטוען לזכות התגורר בחלקו העליון והעיקרי של הבית.

הנאשמים בתיק שהודו והורשעו במיחוס להם, ונאשם 1 אף נגזר דינו, הודיעו כי אין להם כל טענה בנוגע לדירה. למעשה בעל העניין היחיד הוא הטוען לזכות (ובני משפחתו), שכן הנאשמים שכרו את הדירה לזמן מוגבל ולא טענו לזכויות מעבר למגורים לתקופה מוגבלת.

4. מתיאורי העדים עולה, ונראה כי אין על כך מחלוקת, שלא הושלם גמר הבניה בדירה או בחלקים ממנה, והקירות או חלקם היו במצב של טיח, כך שהדירה לא היתה במצב ראוי למגורים.

אין מחלוקת גם על כך שהטוען לזכות מתמודד עם מחלת נפש. הדבר עלה מהעדויות וכמו כן הוגשו בתיק המוצגים שהגיש ב"כ הטוען מסמכים רפואיים מקופת חולים, הכוללים פירוט ביקורים אצל רופאים ומתן מרשמים לתרופות. עם זאת, אין בפני חוות דעת רפואית באשר למהותה והשלכותיה של המחלה.

5. טענות הצדדים נגעו הן לפן העובדתי והן לפן המשפטי. חלק ניכר מהטענות הוקדשו לשאלת נטל הראיה ולשאלה מה מוטל על הטוען לזכות להוכיח על פי החוק והפסיקה. ב"כ הטוען לזכות הפנה לפסק הדין בע"פ 3162/94 **מדינת ישראל נ' מישל ישראל** [1996], פ"ד נ(3) 265, וטען כי נטל ההוכחה מוטל על המאשימה, וכי מדובר בנטל להוכיח מעבר לספק סביר, שכן המדובר בהליך פלילי. הוא הוסיף כי לא ניתן לחלט דירה ממי שלא הועמד לדין ולא מיוחסות לו עבירות הסמים.

6. עוד טען ב"כ הטוען לזכות כי די בכך שהטוען ישכנע בכך שהשימוש בדירה היה שלא בידיעתו ולא בהסכמתו כדי לשלול את החילוט. לטענתו קיימת הבחנה בין מי שהיה בעל זכויות ברכוש שמבוקש לחלט בעת ביצוע העבירה לבין מי שרכש את הזכויות ברכוש זה לאחר ביצוע העבירה, כאשר הרישא לסעיף 36ג(א) לפקודה, הקובעת מבחן של העדר ידיעה או הסכמה בפועל, חלה במקרה הראשון, דהיינו על מי שרכש את זכותו בנכס לפני ביצוע העבירה, ואילו הסיפא לסעיף 36ג(א) לפקודה, הקובעת רף גבוה יותר של הוכחת תום לב, תמורה והעדר יכולת אובייקטיבית לדעת על השימוש ברכוש, חלה על מי שהשיג את הרכוש לאחר ביצוע העבירה.

ב"כ הטוען לזכות מצא חיזוקים לטענתו בדברי ההסבר לחוק ובדיון בוועדת חוקה חוק ומשפט. הוא הוסיף כי כל הפסיקה אליה הפנתה המבקשת דנה במי שרכש זכויותיו לאחר ביצוע העבירה, בעוד שבענייננו אין מחלוקת על כך שהטוען רכש את זכויותיו בדירה עובר לביצוע העבירות. עוד הוסיף כי הפרשנות שהוצגה על ידו מתיישבת עם התכלית העונשית של חילוט דירה ועם כוונת החוק לפגוע בעברייני הסמים עצמם, אך לא במי שאינו מעורב בעבירה.

7. ב"כ המבקשת טענה כי סעיף 36ג(א) כולל שתי אפשרויות חלופיות שבהן לא יבוצע החילוט, החלופה האחת - אם הטוען לזכות הוכיח כי הרכוש שימוש בעבירה ללא ידיעתו או שלא בהסכמתו, והחלופה השניה - אם הוכיח שרכש את זכותו בתמורה ובתום לב ובלי שיכול היה לדעת שהרכוש שימוש לעבירה.

8. אני סבורה שבסופו של דבר בענייננו אין חשיבות לשאלת נטל הראיה, שכן הראיות שבפני תומכות להבנתי

בעמדת המבקשת, וזאת גם אם אניח כי נטל הראיה מוטל עליה. אני מקבלת את עמדת המבקשת, לפיה היתה לטוען לזכות ידיעה ממשית, פוזיטיבית, על הנעשה ביחידת הדיור. לפיכך לא אדרש לשאלה זו ואעבור לדיון לגופו של עניין.

הרקע המשפטי

9. מדובר בבקשה לחילוט דירה המצוי בבעלותו של הטוען לזכות, שלא הוגש נגדו כתב אישום ולא התקיים נגדו הליך פלילי.

הפסיקה דנה רבות בשאלת מהותו ומטרותיו של החילוט, בעבירות פליליות בכלל ובעבירות סמים בפרט. וכך נאמר בע"פ 7475/95 צ'רלי בן שטרית נ' מדינת ישראל [1998], פ"ד נב (2) 385, 410:

"אף שניתן היה לסיים את הדיון בנושא זה במה שנאמר עד כה, רואה אנוכי להתייחס לאופיו של החילוט כנגד אופיו של הקנס. עמדת התביעה, שלפיה חילוט וקנס אינם אמצעים עונשיים חלופיים, נראית לי. קנס מהווה עונש פשוטו כמשמעו, ותכלית הטלתו הינה 'עונשית'. לעומת זאת, חילוט אינו עונש, במשמעותו המובהקת של מושג זה ותכליתו אינה 'עונשית', אלא 'הוצאת בלעו של גזלן מפיו'.

אכן, מן ההיבט החשבונאי, אין זה משנה כיצד 'תכונה' נטילת הכספים מרשותם של המערערים, ומבחינתם חד הוא, אם ה'נטילה' כאמור תהיה בדרך של 'תשלום קנס' או בדרך של 'חילוט'. ברם, מן ההיבט הציבורי יש חשיבות ראשונה במעלה להבחנה בין השניים: קנס - 'מכה' את העברייך בכיסו בשל הפרת הדין, בשיעור שקובע החוק והוא משתלם ממשאביו הכספיים הלגיטימיים של הנידון ואילו חילוט - נוטל מן הנידון רכוש שהושג בעבירת סמים ללא קשר לערכו ולשיעורו, כרכוש שאינו שייך לו אלא מוחזק על-ידי שלא כדין.

וזאת גם זאת: קנס - אפשר לא לשלם ולשאת תמורתו במאסר, ואילו חילוט - אינו 'משתלם', אין מאסר תמורתו ובפועל הוא מקנה את הרכוש, פשוטו כמשמעו, לציבור. לחילוט - כמוסבר בדברי ההסבר להצעת חוק לתיקון פקודת הסמים המסוכנים (מס' 3), תשמ"ח-1988 - ערך מרתיע ממדרגה ראשונה. וזאת, לא בשל עוצמת הפגיעה בכיסו של העברייך, אלא בשל כך שהוא מאיין את המניע הדוחף וממריץ לביצוע עבירות הסמים - רווח עצום על רקע של סיכון קל יחסית".

בע"פ 4496/04, מוחמד עלי מחג'נה נ' מדינת ישראל (11.9.05) נאמר:

"6. דיני החילוט עוגנו בפקודת הסמים במסגרת תיקון לפקודה משנת תשמ"ט-1989. מטרת התיקון היתה לייעל את המלחמה בעברייני סמים על ידי שלילת רכוש שהושג על ידם במסגרת פעילותם הפלילית (ע"פ 1642/00 ג'ברין נ' מדינת ישראל, פד"י נה (3) 587). לחילוט תכלית הרתעתית ומטרתו לפגוע בתמריץ הקיים לבצע עבירות סמים (ע"פ 7376/02 ירון כהן נ' מדינת ישראל, פד"י נז (4) 558). הצעת החוק לתיקון פקודת הסמים המסוכנים (תיקון מס' 3) התשמ"ח-1988, (הצח 1893, עמ' 241, בעמ' 245) הדגישה את המגמה להביא לשלילת רווחיו של סוחר הסמים, פרי מעשי העבירה, בתורת מכשיר רב עוצמה במלחמה נגד הסמים.

היא ראתה בפגיעה במקור העוצמה הכלכלית ובבסיס המימון של עסקאות הסמים אמצעי רב חשיבות בביעור נגע הסחר בסמים. חילוט רכוש הקשור בעבירה משקף את התפיסה החקיקתית המבקשת לפגוע פגיעה כלכלית ברווחי עבריין הסמים.

עם זאת, האינטרס הציבורי הטמון במוסד חילוט רכוש העבריין אינו מוחלט. הוא עשוי לסגת בפני אינטרס קנייני מוכח של בעל זכות ברכוש המיועד לחילוט (ע"פ 1982/93 בנק לאומי נ' מדינת ישראל, פד"י מח (3) 238; רע"פ 1792/99 גאלי נ' משטרת ישראל, פ"ד נג (3) 312). החוק קבע שורה של הסדרים שמטרתם לאזן בין האינטרס הציבורי המבקש לייעל את המלחמה בנגע הסמים לבין אינטרס הקנין הפרטי (ש. דורנר, חילוט חפצים ששימשו בביצועעבירה, הפרקליט מג(2) תשמ"ז, 214, אxx). לפיכך נקבע כי לא יחולט רכוש הקשור בעבירת סמים באם הוכיח אדם כי רכש זכות ברכוש בתמורה ובתום לב בלי שיכול היה לדעת כי שימש או הושג בעבירה (סעיף 36ג(א); כן נקבע כי חילוט ייעשה רק בכפוף לכך שלבעל הרכוש שיחולט ולבני משפחתו המתגוררים עמו יהיו אמצעי מחיה סבירים ומקום מגורים סביר (סעיף 36ג(ב) לפקודה). דוקא העובדה כי היקף הרכוש החשוף להליך החילוט הוא רחב מאד, מחייב הדבר איזון ראוי תוך התחשבות באינטרסים אחרים, ובתוכם הגנה על זכות קנין של מי שאין לו קשר לעבירת הסמים, במיוחד נוכח ההגנה החוקתית הניתנת כיום לזכות הקנין בחוק יסוד: כבוד האדם וחירותו (ע"פ 4142/96 אלקדיים נ' מדינת ישראל, פד"י נג (5) 292).

10. גם בבש"פ 6817/07 מדינת ישראל נ' יוסף סיטבון (31.10.07) נדונו, בין היתר, מהותו ומטרותיו של הליך החילוט. אמנם שם מדובר בחילוט לפי חוק איסור הלבנת הון תש"ס-2000, אולם העקרונות יפים גם לענייננו. וכך נאמר שם:

"34. החילוט אינו עונש, על אף שהוא אמצעי בעל היבטים עונשיים. כאמצעי ענישה בהליך הפלילי משרת הוא תכליות שונות: התכלית הראשונה היא תכלית הרתעתית. החילוט מונע מצב בו חוטא יוצא נשכר ממעשה עבירתו ופוגע בתמריץ העיקרי שיש לעבריין בביצוע העבירה - בכדאיות שבביצוע עבירה המניבה רווח מהיר ונכבד, לעיתים רווח קל, כשלמולו סיכון שאינו נתפס כממשי ביותר. הפגיעה בבסיס המימון של העבריינים בתחום זה מייעלת את המלחמה בעברות של הלבנת הון (ע"פ 4496/04 מחג'נה נ' מדינת ישראל (לא פורסם, 11.9.05); ע"פ 7598/95; וראו גם הדברים שנאמרו בהצעת החוק לתיקון פקודת הסמים המסוכנים (מס' 3), התשמ"ח - 1988, הצ"ח 1893 בעמ' 245, אשר עקרונום יפה גם לענייננו אנו; ע"א 6702/04 מאזן נ' מדינת ישראל (לא פורסם, 10.11.05)).

תכלית נוספת שמשרת החילוט היא בעלת אופי קנייני עליו עמדה הפסיקה בתארה את מהות החילוט כ'הוצאת בלעו של גזלן מפיו' (ע"פ 7475/95 מדינת ישראל נ' בן שטרית, פ"ד נב (2) 385, 410 (1998). להלן: עניין בן שטרית). לאמור, אין מדובר בפגיעה בכיסו של העבריין המורשע (כפי שקורה כאשר הוא נקנס בגזר הדין), אלא מטרת החילוט להוציא מידיו של העבריין רכוש שאינו שייך לו ואינו מוחזק על ידו כדין, שכן הושג בעבירה (עניין בן שטרית, שם).

ובהמשך:

"35. החילוט משרת אפוא אינטרס ציבורי מובהק, ואולם, ככל אינטרס אחר במשפט, גם הוא אינו מוחלט, אלא יחסי. איזונו המתבקש הינו אל מול זכות הקניין. המחוקק קבע הסדרים שונים המבקשים לאזן בין האינטרס הציבורי שבחילוט ככלי למיגור עבירות של הלבנת הון לבין האינטרס של הפרט בשמירה על קניינו. כאלה הם ההסדרים המורים כי האינטרס הציבורי שבבסיס החילוט עשוי לסגת מפני אינטרס קנייני מוכח של צד שלישי בעל זכות ברכוש המיועד לחילוט".

11. הפסיקה הבהירה, אפוא, כי מוסד החילוט כולל אמנם אלמנטים עונשיים אך הוא אינו הליך עונשי מובהק, ומטרתו העיקרית למנוע ממי שעבר עבירה ליהנות מפרי מעשיו; להבטיח שלא יצא חוטא נשכר.

לנוכח תכליות אלו מתעוררת השאלה האם ניתן להפעיל את החילוט גם כלפי מי שאינו מואשם בביצוע עבירה.

12. סעיף 36א' לפקודת הסמים מקים סמכות לחלט כל רכוש ששימש אמצעי לביצוע עסקת סמים. אין בחוק דרישה לזיקה כלשהי בין בעל הרכוש לבין ביצוע העבירות.

בע"א 7376/02 ירון כהן נ' מדינת ישראל, פ"ד נז(4) 558 (2003), עמ' 571, 572, נקבע:

"בעלותו של אדם שהורשע בעבירה של עיסוק סמים בנכס אינה תנאי-בלעדיו-אין לקיומה של עילת חילוט על-פי סעיף 36א לפקודה (ראו ע"פ 4209/99 ג'ברין נ' מדינת ישראל [6], בעמ' 593; ע"פ 546/92 מלול נ' מדינת ישראל [7]; רע"פ 5271/90 מירלשווילי נ' מדינת ישראל [8]; והשוו לסעיפים 39 ו-40 לפקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) [נוסח חדש], תשכ"ט-1969).

עם זאת העובדה כי בעל הזכות ברכוש אשר חילוטו מתבקש, אינו מעורב בביצוע העבירה יש לה נפקות בהקשר זה. הפקודה קובעת כי בטרם יצווה בית-משפט על חילוט רכוש יש ליתן זכות שימוע למי שהוא בעל הרכוש וכן למי שהרכוש נמצא בחזקתו או בשליטתו ולמי שטוען לזכות ברכוש (סעיף 36א(ג) לפקודה). זכות שימוע זו משמעותה כי בבוא בית-המשפט לשקול חילוטו של נכס מסוים עליו לשמוע את דברו של בעל הזכויות בנכס וליתן דעתו על טענותיו.

16. מה הם השיקולים שעל בית-המשפט לשקול, ומה הם המבחנים שעליו ליישם בבואו להכריע בשאלת חילוטו של רכוש אשר לגביו טוען לזכויות מי שלא הורשע בעבירה? הפקודה כוללת הוראות מספר העשויות לשלול את החילוט בהתקיים הנסיבות הקבועות בהן, וחלק מהוראות אלה חלות גם מקום שבו הרכוש המועמד לחילוט שייך למבצע העבירה.

ההוראה הראשונה קבועה בסעיף 36א(א) לפקודה, ולפיה לא יורה בית-משפט על חילוט רכוש אם ראה שאין לעשות כן 'מנימוקים מיוחדים שיפרט'. נראה כי קיומם של בעלי זכות ברכוש אשר לא הורשעו בעבירה שבגינה מתבקש החילוט, עשוי, בנסיבות מסוימות, להיות 'נימוק מיוחד' להימנעות של בית-המשפט מן החילוט (ראו ב"ש (חי') 2638/99 מדינת ישראל נ' מלכה [16]).

ועוד, שם בעמ' 573:

"תכליתו של החילוט לפי הפקודה היא בעיקרה תכלית הרתעתית, לאמור: הוא נועד לאיין את התמריץ לביצוע עבירות סמים וכן להבטיח כי לא יצא חוטא נשכר. מכל אלה נגזרת המסקנה כי מקום שבו בעל הזכויות ברכוש לא ידע על השימוש האסור ברכוש ולא הסכים לו, או שרכש את הרכוש בתמורה ובתום-לב, כאמור בסעיף 36ג(א) לפקודה, אין החילוט מקיים את התכלית שהוא נועד להגשים ועל-כן אין היגיון וטעם להפעילו".

13. גם בע"א 7025/12 קמור רכב (1990) בע"מ נ' מדינת ישראל (25.5.14) דן בית המשפט העליון בתכלית החילוט, ובזכויותיו של צד ג' שלא הואשם במעורבות בביצוע העבירות. וכך נקבע שם:

"11. מעצם טיבו פוגע הליך החילוט הפלילי בזכות הקניין, שזכתה להגנה חוקתית בחוק יסוד: כבוד האדם וחירותו, ועל כן יש צורך בהתחשבות באינטרסים אחרים, בכללם, הגנה על זכויותיהם של מי שאין להם יד רגל בעבירות, ונדרש איזון ראוי (ע"פ 4496/04 מחג'נה נ' מדינת ישראל, [פורסם בנבו] פסקה 6 (11.9.2005)). על מנת להבטיח כי החילוט לא יפגע באופן בלתי-מידתי או בלתי-צודק בזכויות קנייניות של צד ג' תמים, נקבעו סייגים לחילוט, ונטל השכנוע להוכחתם מוטל על הטוען לזכות ברכוש (ע"א 6702/04 מאזן נ' מדינת ישראל, [פורסם בנבו] פסקה 4 (10.11.2005)). חילוט רכוש שלגביו קיימות זכויות לצד ג' תמים גם אינו תורם להשגת תכליות החוקים הנ"ל לפגיעה במקורות ההון של עבריינים...."

עם זאת, בנסיבות אותו מקרה נקבע כי

"המערערת לא עמדה בנטל להוכיח כי רכשה את זכויות המשכון בכלי-הרכב בתום-לב, וכי לא הייתה יכולה להיות מודעת לכך שמימון כלי-הרכב הושג בעבירה. אף נקבעה קביעה פוזיטיבית בדבר מודעותה. המדינה הייתה רשאית לבחור בכל אחד מערוצי החילוט העומדים לרשותה בשני החוקים ולדרוש חילוט מכוחו, כך שדי היה להראות שהמערערת לא באה בגדר אחד מהסייגים הנ"ל" (שם, פסקה 15).

14. בענייננו, אני סבורה שעל אף שהטוען לזכות לא הועמד לדין ולא נחשד במעורבות בגידול הסמים עצמם, לא ניתן לראותו כמי שנפל ברשתם של הנאשמים בתום לב מוחלט. מר שמואל היה מודע לכך שהדירה משמשת למטרות מפוקפקות, ואף נהנה מדמי השכירות הגבוהים שהתקבלו מהשכרתה. עם זאת, העובדה שמדובר במעורבות משנית, עקיפה, בצירוף נסיבותיו האישיות ומצבו המיוחד של הטוען לזכות יבואו לידי ביטוי בהיקף החילוט, כפי שיפורט להלן.

הראיות

15. ב"כ הטוען לזכות טען כי הוא עצמו קרבן של האירועים, כי מדובר באדם לוקה בנפשו שהסובל מחוסר תפקוד וחוסר חיבור למציאות. המבקשת טענה לקיומן של ראיות המצביעות על כך שהיה מודע למתרחש בדירה.

אפתח את הדיון העובדתי בתיאור טענות המבקשת. בחרתי בסדר דברים זה משום שפירוט טענות המבקשת תחילה יקל על הבנת טענותיו של הטוען לזכות. אין בכך משום הבעת דעה בשאלת נטל הראיה או בשאלה מהותית כלשהי.

16. המדינה טענה כי מר שמואל ידע פוזיטיבית על קיומה של מעבדת הסמים. ב"כ המבקשת הפנה למספר

מקורות ראייתיים שונים המעידים על כך שהעובדות הרלוונטיות היו בידיעתו של מר שמואל. אדון, איפוא, בראיות אלו:

א. מיקום הדירה מתחת לביתו של הטוען לזכות

17. אפתח את הדיון במובן מאליו: אין מחלוקת על כך שהדירה בה נוהלה במשך מספר חודשים מעבד סמים נמצאת מתחת לבית מגוריו של הטוען לזכות. אין מדובר בבניין רב דירות אלא בבית פרטי, הכולל את ביתו של מר שמואל ויחידת מגורים בנויה למחצה מתחתיו. בתוך אותה יחידת מגורים גידלו הנאשמים מאות שתילי קנביס. הם התקינו מזגנים נוסף על אלה שהיו בדירה. הכניסו לדירה כמויות גדולות של ציוד, ובין היתר, אדניות, מזגנים, מפוחים, דשן, מנורות חשמל, גופי תאורה וחימום, משאבות מים, צינורות השקיה ועוד. הנאשמים או מי מטעמם אף התחברו באופן פיראטי למערכת החשמל, וביצעו שינויים בארון החשמל של בית הטוען לזכות. לאחר מכן החלו הנאשמים בגידול הצמחים במעבדה, על כל הנובע מכך מבחינת השימוש בציוד ובמזגנים, הפעלת מערכות תאורה והשקיה, ריחות שעלו מהדירה וכדומה.

18. האפשרות שכל הפעולות הללו, כולל פעולות ההכנה ולאחר מכן תחזוקת המעבדה, נעשו במשך שבועות וחודשים, כאשר הטוען לזכות מתגורר בבית, אינו מודע כלל למתרחש סביבו ואף חשדו אינו מתעורר - אפשרות זו מוטלת בספק מלכתחילה. בנסיבות אלו שאלת נטל הראיה אינה שאלה משפטית בלבד והיא נושאת בחובה גם פן עובדתי הנובע מהגיון בריא ונסיון חיים של כל בר דעת. היעלה על הדעת שכל המעשים הללו נעשו מבלי שהטוען לזכות הבחין בהם? בנסיבות שתוארו קמה חזקה עובדתית שהטוען לזכות היה מודע או שלכל הפחות התעוררו אצלו חשדות באשר לטיב השימוש שנעשה בדירה, ועליו הנטל לסתור חזקה זו.

ב. חוסר סבירות בעסקת ההשכרה

19. בחוזה השכירות בין הנאשמים לטוען לזכות (מוצג 1 למוצגי הטוען לזכות) חסרים פרטים מהותיים לעסקה: מועד תחילת השכירות, משך השכירות, בטחונות נדרשים ועוד. מאידך הוספה לחוזה תוספת בכתב יד המחייבת להחזיר את המושכר ללא חורים מהמזגנים.

אני מקבלת את הטענה שעצם היעדרם של פרטים מהותיים בחוזה, והוספת תנאי לא שגרתי הנוגע לקיומם של מזגנים, תומכים במסקנה שאין מדובר בשכירות רגילה והשימוש שנעשה ביחידת הדיור לא היה שימוש למגורים. התוספת בכתב יד בעניין המזגנים תידון בהרחבה בהמשך ההחלטה.

20. אולם בכך לא די. המבקשת הוסיפה וטענה כי מחיר השכירות ששולם תמורת היחידה היה מחיר מופקע ביחס לטיב המושכר. מדובר במחסן שבנייתו לא הושלמה. כדי לאפשר כניסה היה על השוכרים לשבור את הקיר, להתקין דלת כניסה, לתקן נזילות, להוסיף מזגנים. תמורת יחידת הדיור הבלתי גמורה שילמו השוכרים סכום של 15,000 ₪ לחודש.

ב"כ הטוען ציין כי לא הוגשה חוות דעת מומחה ואין תשתית עובדתית המאפשרת קביעות באשר לסבירות הסכום ששולם.

21. אכן, לא הוגשה חוות דעת ואין בפני נתונים מדויקים. בשל כך לא ניתן לקבוע ממצאים נוקבים וחד משמעיים באשר לסבירות הסכום ששולם, ואין להסתמך על טענה זו כטענה יחידה או עיקרית. עם זאת, הטוען לזכות עצמו בעדותו בבית המשפט העריך כי שווי של החלל להשכרה עומד על כ-10,000 ₪ (פרוטוקול עמ' 24 שורה 11).

במידת הזהירות הראויה ניתן לומר כי דמי שכירות בסך 15,000 ₪ הם דמי שכירות גבוהים, אשר ניתן להניח שישולמו עבור נכס מבוקש, בשל מיקומו, גודלו, רמת הבניה והגימור שלו או שיקול משמעותי אחר המשפיע על ערך דירות מגורים. בענייננו, מר שמואל תיאר את הדירה בהודעתו מיום 6.1.20 שורות 45-49, ומדבריו הוא עולה כי מלבד חדר אחד שבנייתו הושלמה, ביתר חלקי הדירה הקירות לא היו מטויחים, לא הותקנו דלתות מלבד בממ"ד והדירה לא היתה ראויה למגורים. מלכתחילה אין מדובר בדירה עצמאית אלא ביחידת דיור מתחת לבית פרטי, ביישוב שאינו ידוע כיוקרתית או יקר במיוחד. בנסיבות אלו דמי השכירות ששולמו נראים מופרזים ועסקת ההשכרה אינה נראית עסקה מסחרית רגילה.

22. שמואל מסר גרסאות שונות לגבי תשלומי דמי השכירות ומועדיהם. בהודעותיו מתאריכים 6.1.20 ו-8.1.20 השיב בבחירות לשאלות שנשאל, ובין היתר תיאר את הדירה ומצבה הפיזי - ללא טיח, ללא דלתות. הוא התייחס לחוזה בינו לבין הנאשמים וטען כי התקשר בחוזה עם נאשם 1 בלבד, וכן טען כי קיבל מראש סכום של 65,000 ₪ עבור חצי שנה - סכום שאינו מתיישב עם התשלום החודשי הנטען. גם בעדותו בבית המשפט התייחס שמואל למחיר הגבוה של השכירות ולסתירות באשר לסכומים ששולמו. בדבריו לא ניתן הסבר לסתירות אלו או לגובה הבלתי סביר של דמי השכירות (ראו עדותו בעמ' 24, 25 לפרוטוקול).

אני סבורה שהעדר הפרופורציה הבולט בין שוויה ומצבה של הדירה לבין הסכום ששולם עבור שכירתה מצביע על כך שאין מדובר בעסקה מסחרית מקובלת, והעובדות צריכות היו לכל הפחות לעורר חשד בדבר מניעיהם של הדיירים.

ג. מודעות לגניבת החשמל

23. המבקשת הפנתה בתיק המוצגים מטעמה לדו"חות משטרה המתארים אירוע בו התעורר חשדם של שכנים כאשר ראו אנשים עומדים ו"מתעסקים" בארון החשמל של מר שמואל. השכנים הזעיקו משטרה, ושמואל הגיע למקום, מסר לשוטרים הסברים והם עזבו את זירת האירוע. תיאור האירוע מופיע בדו"ח פעולה מיום 14.7.19 של השוטרת נופר עמר, מוצג ת/1 למוצגי המבקשת, ובהודעותיהם של השכנים אורון אסולין (הודעה מיום 19.1.20, ת/2) ושל חיים בן חיים (הודעה מיום 7.2.20, ת/3).

ב"כ המבקשת הדגיש שבמקרה זה מדובר במעורבות אקטיבית מצד המשיב, אשר הגיע למקום, נתן הסברים והניח את דעתם של השוטרים. ואילו ב"כ המשיב טען כי במקום נכחו שני הדיירים, הנאשמים וכי הם עסקו במערכת המים ולא בחשמל.

24. הטענה שהמעורבים באירוע עסקו בצנרת המים ולא בארון החשמל הועלתה על ידי הטוען לזכות כבר בהודעותיו במשטרה. בהודעה מיום 8.1.20 שורות 100-93 ובהודעה מיום 30.1.20 שורה 195 ואילך טען הטוען כי מדובר בתיקון בעיה במים.

גירסה זו עומדת בניגוד ברור לעדויות עדי הראיה והשוטרים הגיעו למקום: העד אורון אסולין מסר בהודעתו הנ"ל כי הגיע סמוך לדירה, ראה מספר בחורים "עומדים עם רכב ליד הארון חשמל שברחוב", וכששאל מעשיהם השיבו לו שהם "מתקנים בעיית חשמל בדירה של השכן משה" (שורות 11-13). גם השכן חיים בן חיים תיאר במפורש שראה את האנשים מתעסקים עם ארון החשמל ואף תיאר כי הוציאו אבנים משתלבות כדי למשוך משהו מתחת לאדמה. העד הוסיף כי למרות החושך ראה את מעשיהם בעזרת פנס הרחוב (שורות 5-8). השוטרת נופר עמר תיארה כי בעקבות

תלונות השכנים הגיעה למקום ואיתרה את החשודים. למקום הגיע בעל הדירה העונה לשם משה שמואל, "מסר כי הם באו לסדר לו משהו בארון חשמל", ולאחר בדיקת מסוף שהעלתה כי הוא אכן בעל הדירה ולאחר חיפוש ברכב בהסכמה מצאו השוטרים שאין חשד.

שני השכנים חזרו על גירסתם גם בשיחה מאוחרת יותר עם קצין החילוט גל נצר, כמתואר בסעיפים 7, 8 למזכרו מיום 23.1.20, ת/5 למוצגי המבקשת.

יצוין כי שני השכנים שהזעיקו את המשטרה הם אזרחים בלתי מעורבים, אשר פעלו מתוך אזרחות טובה או רצון להגן על רכושו של מר שמואל, וללא כל אינטרס בתוצאות.

25. מהאמור עולה כי הטענה שמדובר באירוע הקשור לצנרת המים ולא לאון החשמל עומדת בסתירה לגרסאות השכנים הבלתי מעורבים, וכן לגירסה הראשונית שמסר מר שמואל עצמו לשוטרת בזמן האירוע. לפיכך לא ניתן לקבל את גירסתו של הטוען לזכות כאילו מדובר בתיקון או עיסוק בצנרת המים ולא בארון החשמל.

26. יתר על כן, העובדה שמר שמואל הניח את דעתם של השוטרים שהגיעו למקום ולא היה מעוניין בבירור התלונה בדבר פגיעה ברכושו, כמו גם העובדה שמצא לנכון למסור בחקירתו, בשתי הזדמנויות לפחות, גירסה שאינה אמת, במטרה להרחיק את עצמו מעיסוק בארון החשמל, כל אלו מצביעים על ידיעת או לכל הפחות על חשש ממשי בדבר מעשים בלתי כשרים הנעשים בדירה, וקשורים בהתחברות לארון החשמל. אדגיש כי אין מדובר בידיעה פסיבית או בחשדות ערטילאיים, אלא במעורבות אקטיבית של מר שמואל, אשר הוא עצמו שוחח עם השוטרים, מסר להם הסבר ופעל באופן שמנע המשך בירור של הנעשה במקום. עוד אציין כי מועד האירועים, בחודש יולי 2019, קודם למועד שבו מיוחדת לנאשמים התחלת הפעלת המעבדה. כך שידיעתו ומעורבותו של הטוען לזכות החלה מלכתחילה, ולא רק בדיעבד במהלך השימוש בדירה.

ד. כמות מזגנים לא סבירה ביחידה

27. במקור הותקנו ביחידת הדיור 4 מזגנים. הדיירים, הנאשמים בתיק, הוסיפו 6 מזגנים נוספים.

המבקשת הציגה צילומים שבהם ניתן לראות מספר יחידות מיזוג מותקנות במקום בולט, שללא ספק ניתן להבחין בו מהכניסה הראשית לביתו של הטוען לזכות. ראו התמונות - ת/4 למוצגי המבקשת, וכן ההסברים הנלווים להם במסמך זה.

בהודעתו במשטרה מיום 6.1.20 אישר משה שמואל כי בדירה היו 4 מזגנים ולאחר השכרתה הותקנו מזגנים נוספים. (שורות 111-118, 285, 286). בהודה מיום 4.2.20 נשאל מספר פעמים על הצורך בהתקנת מזגנים נוספים בדירה שבה היו כבר 4-6 מזגנים לפני השכרתה, ולא נתן הסבר לכך.

הימצאות מספר כה גדול של מזגנים ביחידת דיור שאינה ראויה למגורים מעוררת תמיהות שלא ניתן להן הסבר.

ה. עליה בצריכת החשמל

28. ב"כ המבקשת טען כי בעקבות הפעלת המעבדה חלה עליה משמעותית בצריכת החשמל בדירה, מסכומים של כ-2,000 לחודש עד כ-6,000 - 8,000 לחודש. ב"כ הטוען לזכות חלק על עובדה זו וטען כי לא חלה עליה בצריכה.

לתמיכה בטענותיו הגיש בתיק המוצגים מטעמו דו"ח חשבונות ותשלומים מחברת החשמל לתקופה הסמוכה להפעלת המעבדה בדירה.

29. מעיין בדו"ח (מוצג 10 למוצגי הטוען לזכות) עולה תמונה של השפעה על צריכת החשמל, אם כי לא מובהקת. בחודשים אוקטובר 2018 עד מאי 2019 צריכת החשמל נעה בטווח שבין 3,200 ל-5900 (בדו"ח לא פורט סוג יחידות המדידה), ובהתאם הסכומים לתשלום. בחודש אוגוסט 2019, בו החלה פעילות המעבדה, חלה עליה תלולה בצריכה והיא עלתה ל-13,129 יחידות. בחודש אוקטובר 2019 הצריכה ירדה ל-5,660, אם כי גם אז היקף הצריכה גבוה מההיקף לפני הפעלת המעבדה. בחודש דצמבר 2019 חלה עליה תלולה נוספת, לכמות של כמעט 12,000 יחידות.

אני סבורה שנתונים אלו מצביעים על עליה משמעותית בצריכת החשמל בתקופת הפעלת המעבדה, גם אם אין מדובר בגרף אחיד של עליה.

ו. הפעלת מעבדה בדירה נוספת בבעלות המשיב

30. אין חולק על כך שמספר חודשים לפני חשיפת המעבדה בדירה נשוא כתב האישום, נחשפה מעבדת סמים בדירה אחרת בקרית יערים, שבבעלות הטוען לזכות. מר שמואל טען כי הדירה האחרת מצויה אינה בבעלותו אלא בבעלות גרושתו.

31. קיימות ראיות רבות, ונראה שאין מחלוקת, על כך שידידו של הטוען לזכות, אוריאל, היה מעורב במציאת שוכרים והשכרת הדירה בקרית יערים, ולאחר מכן בשיקומה ושיפוצה של הדירה בעקבות נזקים שנגרמו לה מעסקי הסמים. כך, לדוגמא, בהודעה במשטרה מיום 4.2.20 מסר שמואל כי אוריאל היה מעורב בפינוי דיירים מהדירה בקרית יערים ובמציאת דיירים חדשים (שורות 8, 17, 23). בהמשך ההודעה התייחס בתשובתו לשוכרים שהגיעו דרך אוריאל בן חמו (שורות 65, 66). בהודעה זו הציג הטוען לזכות את אוריאל כמי שאחראי לכך שבדירה בקרית יערים נוהלה מעבדת סמים ונגרמו נזקים לדירה, והוא שדאג להחזרת המצב בדירה לקדמותו (עמ' 6 להודעה הנ"ל). בעדותו בבית המשפט ניסה הטוען לזכות להכחיש וצמצם את חלקו של אוריאל בן חמו, אך בסופו של דבר אישר את חלקו בהשכרת הדירה בקרית יערים.

32. כמו כן עלה כי אוריאל קשור גם לדירה נשוא ההליך שבפני. כך, בחקירתו בעמ' 19 שורה 17 טען כי אוריאל אינו קשור לדירה הנדונה כאן, אך מיד לאחר מכן בשורה 19 אישר שאוריאל משלם את חשבונות החשמל לדירה. הוא ציין שני נימוקים סותרים לכך: הנימוק האחד חוב שלו לאוריאל שאימן אותו באיגרוף (שם, שורה 19). נימוק זה אינו ברור שכן אם שמואל הוא שחייב כסף לאוריאל לא ברור מדוע אוריאל הוא שמשלם את חשבונותיו של שמואל. מיד לאחר מכן ניתן הסבר נוסף: העובדה שאוריאל שילם לטוען רק חצי משווי רכב שהיה צריך לקנות ממנו (עמ' 19 שורות 21, 22). בהמשך הבהיר הטוען וסיפר על "פיצוץ" ביחסים בינו לבין אוריאל על רקע תאונה שהיתה לאוריאל כשהשתמש ברכב של הטוען.

33. אציין במאמר מוסגר כי סוגיית תשלום חשבונות החשמל במקרה זה אינה עניין תמים, והיא מתקשרת לעבירות גניבת החשמל בהן הורשעו הנאשמים, לעיסוק הבלתי מורשה בארון החשמל של הדירה כמפורט לעיל, ולעליה בצריכת החשמל בתקופת השימוש בדירה. כך שנראה שקיימת זיקה בין תשלום חשבונות החשמל לבין מודעות לשימוש בחשמל הנעשה בדירה, הן מצד אוריאל והן מצד הטוען לזכות.

34. הטוען הכחיש בחקירתו (עמ' 21 שורה 3) כי אוריאל ביקש ממנו לשכור את הדירה בקרית יערים (לצורך הקמת מכון אגרוף), אך מיד לאחר מכן נזכר בכך, ואף ידע להסביר שלא השכיר את הדירה לאוריאל כיוון שלא הגיעו להסכמה על סכום השכירות (עמ' 21 שורות 6, 8, 17-19).

קיימות ראיות למעורבותו של אוריאל בן חמו גם בהשכרת הדירה הנדונה, בהר שמואל, לנאשמים. כך בתרגיל חקירה מיום 13.1.21 המתעד שיחה בין שני הנאשמים (מוצג 3 למוצגי הטוען לזכות) נשמעים הנאשמים אומרים ש"הם יודעים שאח של אוריאל תיווך את הדירה" (דקה 12:36) וכי "אוריאל הזה הרס לנו את החיים" (שורה 22:58). גם בהודעה על הגשת תיק מוצגים מטעם הטוען לזכות מיום 22.3.20 הוגדר אוריאל בן חמו כמתווך בפועל.

35. בנוגע למעורבותו של אוריאל בן חמו בהשכרת הדירות ובקשר אפשרי בינו לבין מפעילי המעבדה, נראה שרוב הנסתר על הגלוי. מכל מקום אין מחלוקת על כך שבשתי דירות שבבעלות הטוען לזכות וגרושתו התגלו מעבדות סמים בהפרש של מספר חודשים. מדובר בצירוף מקרים בלתי שגרתי. הטוען לזכות היה מודע לגילוייה של המעבדה בדירה בקרית יערים, והוא אף הרחיב את הדיבור בהודעותיו באשר לנזק שנגרם לדירה והצורך בתיקונים. בנסיבות אלו, גם אם אניח כל הנחה אפשרית לזכותו של מר שמואל, המעט שניתן לצפות לו הוא לכל הפחות העלאת רף המודעות. תשלום דמי שכירות גבוהים במיוחד, שינויים בארון החשמל החיצוני, התקנת מזגנים והכנסת ציוד בלתי שגרתי, כל אלה היו אמורים לעורר חשד בליבו של כל אדם, קל וחומר כשמדובר במי שנכווה ברותחין וגילה זמן לא רב קודם לכן כי בדירה שבבעלות משפחתו נוהלה מעבדת סמים.

36. חוזה השכרת הדירה מהטוען לזכות לנאשמים תורם תרומה נוספת להשלמת התמונה. כאמור, בחוזה זה חסרים פרטים מהותיים כגון מועדי השכירות, התחייבות לבטחונות וכדומה. עם זאת, הטוען לזכות הוסיף בו הערה בכתב יד לפיה השוכר מתחייב "להחזיר את הדירה כפי שקיבל אותה ללא חורים בקירות, צינורות ומזגנים". (אעיר כי העתק החוזה שצורף כמוצג 1 מטעם הטוען לזכות מטושטש וקשה לקריאה. אולם הטוען אישר כי הוסיף סעיף זה לחוזה בהודעתו מיום 4.2.20 שורות 271-275).

ההסבר היחיד האפשרי להוספת סעיף כזה לחוזה כה לאקוני הוא נסיונו הכואב של הטוען. בעקבות הנזק הרב שנגרם לדירה בקרית יערים שהושכרה לשימוש כמעבדת סמים. הטוען רצה למנוע מצב דומה גם בדירה הנוכחית, וזאת משום שהיה מודע לזיקה בין שתי ההשכרות ושימוש שנעשה גם בדירה הנוכחית למטרה דומה.

ז. חקירת הטוען לזכות במשטרה

37. לתיק המוצגים מטעם הטוען לזכות צורפו הודעותיו במשטרה. תקצר היריעה מלהידרש לכל פרטי ההודעות. עם זאת, התמונה העולה מהן היא של אדם בעל התמצאות ושליטה באירועי החיים, בענייני רכוש וכספים, בהתנהלות פיננסית ובהתקשרויות בחוזים. כך שהטוען לזכות סובל אמנם מבעיות בתחום הנפש, אך אינו אדם שאינו מבין דבר מימינו ומשמאלו, כפי שניסה להציג את עצמו. אנמק את מסקנתי.

38. ההודעה מיום 6.1.21 היא הודעה ברורה וקוהרנטית. מר שמואל ענה ישירות לשאלות שנשאל, ידע להשיב בפרטים ובאופן ברור. בין היתר תיאר את הדירה ומצבה הפיזי, התייחס לחוזה בינו לבין הנאשמים וטען כי התקשר בחוזה עם נאשם 1 בלבד וכי קיבל מראש סכום של 65,000 ₪ עבור חצי שנה. הטוען לזכות ידע לתאר את נסיבות ההיכרות בינו לבין הנאשמים ולהבחין בין המזגנים שהיו בדירה במקור לבין אלה שנוספו. הוא תיאר פתיחה וסגירה של חשבונות בנק, התנהלות כספית כולל נטילת הלוואות והחזרתן, ועוד ועוד.

גם בהודעה מיום 8.1.20 הפגין הטוען ידע והבנה בפרטי התקשרותו עם הנאשמים. הוא נשאל על אירוע הזעקת המשטרה בעקבות עיסוק בארון החשמל של הדירה, וטען כי מדובר בבעיה במים (שורות 93-100). כך טען גם בהודעה מיום 30.1.20 שורה 195 ואילך. כפי שפירטתי לעיל, אני סבורה שלא ניתן לקבל את גרסתו שאינה מתיישבת עם עדויות עדי הראיה ושוטרים הגיעו למקום. העובדה שהטוען לזכות בחר למסור גירסה שאינה תואמת את המציאות בחקירת המשטרה מצביעה על יכולותיו, על חוסנו ולמרבה הצער גם על מניפולטיביות.

39. בהודעה מיום 8.1.20 בשורה 98 ואילך, ניכר כי מרגע שהבין שקיים קושי בגרסאות שמסר החליט הטוען לזכות לשתוק והפסיק להשיב לשאלות. זאת בשונה משיתוף פעולה ומתן תשובות ענייניות במספר הודעות קודמות.

בהודעה מיום 30.1.20 מסר הטוען הסברים ברורים ומפורטים על מצבו הפיננסי, הלוואות שלקח עם אשתו לשעבר וסיוע שקיבל מאימו ומהרב שוורץ. הוא עשה שימוש במונחים פיננסיים כגון הלוואת בלון ומשכנתא, וכן תיאר את שטחן ועלות השכירות המוערכת של יחידות דיור שונות.

ח. גירסת הנאשמים

40. ב"כ הטוען לזכות טען כי העובדה ששני הנאשמים לא הפלילו את הטוען לזכות מצביעה על העדר מעורבותו בענייני הסמים. אינני סבורה שניתן להסיק מסקנה מעובדה זו. ראשית, ניתן להניח שהנאשמים לא היו מעוניינים לסבך בפלילים אדם נוסף כשלא היה בכך כדי לתרום לזיכויים או להוכחת חפותם.

זאת ועוד, המבקשת אינה מייחסת לטוען לזכות מעורבות בעצם ייצור וגידול הסמים, אלא מודעות למטרה לשמה הושכרה הדירה. הטיפול בהשכרה נעשה ככל הנראה על ידי אחרים, לאו דוקא הנאשמים בתיק (ראו הדיון לעיל בענייניו של אוריאל, שיתכן שהיה מעורב בעסקת ההשכרה). כך שהעובדה שהנאשמים לא נקבו בשמו של הטוען לזכות כמעורב אינה מסייעת לו.

ט. עובדות נוספות ומסקנות

41. הטוען לזכות מתמודד עם קשיים בתחום בריאות הנפש. הוא אינו עובד ומקבל גימלאות מביטוח לאומי. הוא גרוש ואב לילדים. מחומר החקירה עולה כי הטוען מנהל רמת חיים גבוהה במיוחד, ללא הסבר משכנע. בבעלות הטוען וגרושתו הבית בהר שמועל שבגבעת זאב, הכולל בית מגורים פרטי וחלל היכול לשמש כיחידת דיור או מספר יחידות דיור. כמו כן בבעלותם הדירה בקרית יערים שגם בה התגלתה מעבדת סמים. הטוען תיאר בהודעתו במשטרה מיום 30.1.20 כי הוא וגרושתו בעלים של דירה נוספת במאה שערים, אם כי טען כי הדירות נרכשו ממשכנתאות והלוואות המשולמות מדמי השכירות. בבעלות הטוען לזכות שני כלי רכב, והוא נוסע לעיתים קרובות לחו"ל. שמואל טען כי הוא מקבל סיוע כספי משמעותי מהרב שוורץ, אולם לא נמסרו פרטים במאפשרים זיהויה של דמות זו, לא נעשה כל ניסיון לקבל את גרסתו או להזמינו לעדות. כמו כן לא ברור איזה מניע יכול להיות לרב או לאדם אחר לסייע כלכלית בסכומים גדולים למשיב, אשר אינו חי חיי מחסור.

42. אני סבורה שכלל הראיות שפורטו לעיל מביאות למסקנה שהטוען לזכות היה מודע לשימוש שנעשה בדירה, כך שסעיף 36ג' לפקודת הסמים אינו מתקיים במקרה זה, והטענה שהשימוש נעשה שלא בידיעתו או בהסכמתו נדחית.

היקף החילוק

43. לאחר שקיבלתי את בקשת החילוט במישור העקרוני, נותרה שאלת היקף החילוט. המבקשת בסיכומיה התייחסה לדרישת הפרופורציה, כך שאין מחלוקת על כך שדרישת החילוט אינה מתייחסת בהכרח לשוויה המלא של הדירה.

44. הפסיקה הכירה אמנם בסמכות לחלט רכוש גם כאשר בעלי הרכוש לא הורשעו, כפי שעולה מהדיון לעיל. אך עם זאת, הרציונל של הוצאת בלעו של הגזלן מפיו, ומניעת מצב בו החוטא יוצא נזכר, אינו מתקיים או מתקיים במידה מועטה כאשר בעל הרכוש אינו ה"חוטא" וכאשר הרכוש המחולט אינו רכוש שהושג בעבירה ואינו אותו "בלע" שיש לחלץ מפיו של הגזלן.

45. בענייננו, הטוען לזכות לא הועמד לדין וממילא לא הורשע בדין. שמו אינו מופיע בכתב האישום אלא בבקשת החילוט בלבד, ולא מיוחסת לו מעורבות ישירה בביצוע עבירות הסמים עצמן. ככל הנראה צמחה לטוען לזכות טובת הנאה מהשכרת הדירה בסכום הגבוה משוויה, אולם מדובר בסכומים מינוריים, ומכל מקום בדיעבד, לאחר חשיפת המעבדה, ניתן להניח שלא נגרם לו רווח אלא הפסד.

46. אין ספק באשר לנסיבותיו האישיות הקשות של הטוען לזכות במקרה זה. הוא סובל ממחלת נפש, הוגדר כנכה 100%. הוא אינו מסוגל לעבוד ולהתפרנס ואף לא לקיים חיי משפחה תקינים. גרושתו העידה ותיארה את קשייו של מר שמואל עצמו ושל המשפחה כולה. ההתרשמות שהבין את מהות העסקה והשימוש שנעשה בדירה אינה משוללת את הצורך להתחשב במצוקות אלו.

47. בע"פ 10014/17 **ניסים קריספל נ' מדינת ישראל** (21.5.18) הביע בית המשפט העליון את עמדתו בסוגיית החילוט של בית מגורים. באותו מקרה המערער עצמו הורשע בגידול סמים בביתו שלו, ואף נדון לשנת מאסר ולעונשים נוספים. בית שחילוטו התבקש היה ביתו של המערער, כך שהזיקה בין העבירות שבוצעו לבין החילוט היתה ישירה ואמיצה. באותן נסיבות העמיד בית המשפט העליון את סכום החילוט על 300,000 ₪, אם כי ציין כנימוק עיקרי בקביעת הסכום את המימד התקדימי שבפסק הדין, בו חולט בית מגורים, ואת הצורך ביישום הדרגתי של החידוש.

בענייננו אמנם אין מדובר בתקדים, אך גם כיום חילוט בית מגורים בגין עבירות סמים אינו עניין שבשגרה, ודאי כשהנפגע מהחילוט אינו מעורב ישירות בביצוע העבירות.

48. בהתחשב בכלל השיקולים המתוארים, אני מעמידה את הסכום שיחולט על 100,000 ₪. המבקשת רשאית לחלט את הדירה עד סכום של 100,000 ₪, בכפוף לכל הוראות הדין באשר לחילוט בית מגורים. הטוען יוכל לשלם סכום כאמור חלף החילוט.

ניתנה היום, כ"ז תמוז תשפ"א, 07 יולי 2021, בהעדר הצדדים.

המזכירות מתבקשת לשלוח העתק פסק הדין לצדדים ולב"כ הטוען לזכות.